

प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजनेतर्गत केंद्र पुरस्कृत
सुक्ष्म सिंचन योजनेच्या सन २०१५-१६ वर्षासाठीच्या
सुक्ष्म सिंचन संचाच्या दरास मान्यता देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: सुसिंचो-२११५/प्र.क्र.२८४/४अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२

तारीख: ३ ऑक्टोबर, २०१५

वाचा

- १) केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचना.
- २) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ११-३७/२०१४-Hort दिनांक १४ ऑगस्ट, २०१४.
- ३) शासन निर्णय क्र. सुसिंचो-२११४/प्र.क्र.९३/४-अ, दिनांक ४ डिसेंबर, २०१४.
- ४) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ११-११४/२०१५-Hort दिनांक ९ जून, २०१५.
- ५) शासन निर्णय क्र. सुसिंचो-२११५/प्र.क्र.२८४/४अ, दिनांक ३१ ऑगस्ट, २०१५.
- ६) संचालक फलोत्पादन यांचे पत्र क्र.जा.क्र./फलो-४/प्र.कृ.सि.यो/घ.द.नि./१००८/१५ दिनांक १ सप्टेंबर, २०१५.

प्रस्तावना

सन २०१३-१४ पर्यंत राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियान केंद्र पुरस्कृत सुक्ष्म सिंचन योजना म्हणून राबविण्यात येत होती. यामध्ये केंद्र व राज्य हिश्याचे प्रमाण ८०:२० असे होते. राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार १४ लॅटरल अंतरासाठी ०.२ ते ५ हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादेपर्यंत अनुदान देण्यासाठी केंद्र शासनाने सुक्ष्म सिंचन संचाची क्षेत्रनिहाय खर्च मर्यादा निश्चित केली होती. शेतकऱ्यांना माफक दरात सुक्ष्म सिंचन संच उपलब्ध व्हावेत म्हणून सन २०१२-१३ या वर्षात सुक्ष्म सिंचन संचाच्या घटकाच्या दराच्या जागतिक निविदा मागविण्यात आल्या. सदर निविदांद्वारे प्राप्त झालेल्या न्युनतम दरास दि. २९ ऑक्टोबर, २०१२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात आली होती. सदरचे दर सन २०१२-१३ या वर्षासाठी निश्चित करण्यात आले होते.

केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ या वर्षापासून सुक्ष्म सिंचन योजना, राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियान म्हणून राबविण्याचे निश्चित केले आहे. यामध्ये केंद्र व राज्य हिश्याचे प्रमाण सुमारे ८०:२० असे होते. संदर्भाधीन अनुक्रमांक ३ येथील शासन निर्णयान्वये सन २०१३-१४ साठी सन २०१२-१३ या वर्षात जागतिक निविदेद्वारे प्राप्त झालेले दर लागू करण्यास औपचारीक मान्यता देण्यात आली. केंद्र शासनाच्या शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उप अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचनांमध्ये केंद्र शासनाने विविध क्षेत्रांकरिता सुक्ष्म सिंचन संच उभारणीचे दर अनुदान परिगणनेसाठी ठरवून दिले असून प्रत्येक उत्पादक कंपनीची, स्वतःची दर प्रणाली असेल असे नमूद केले आहे. याशिवाय, संदर्भाधीन अनुक्रमांक २ येथील १४ ऑगस्ट, २०१४ च्या पत्रान्वये देखील उत्पादक कंपन्यांची स्वतःची दरप्रणाली असेल असे नमूद करून मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्याचे

निर्देश दिले आहेत. त्यानुसार सन २०१४-१५ या वर्षासाठी सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांना स्वतःचे घटक निहाय दर आकारण्यास मान्यता देण्यात आली.

सन २०१५-१६ पासून केंद्र पुरस्कृत सुक्ष्म सिंचन योजना प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजनेतर्गत राबविण्याचे शासनाने निश्चित केले आहे. सदर योजनेतर्गत केंद्र व राज्य हिश्याचे अनुदानाचे प्रमाण ५०:५० असे आहे. केंद्र शासनाने केंद्र हिश्यापोटी रु.१७६.७५ कोटी व राज्य हिश्यापोटी रु.१७६.७५ कोटी एवढ्या रकमेच्या कार्यक्रमास मान्यता दिली आहे. त्यानुसार संदर्भाधीन अ.क्र.५ येथील शासन निर्णयान्वये सदर योजना सन २०१५-१६ मध्ये राज्यात राबविण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. संदर्भाधीन अ.क्र. ४ येथील दि. ९ जून, २०१५ च्या पत्रान्वये केंद्र शासनाने प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजनेतर्गत केंद्र पुरस्कृत सुक्ष्म सिंचन योजनेसाठी केंद्र व राज्य हिश्याचे अनुदानाचे प्रमाण ५०:५० याप्रमाणे राहिल, योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी इतर मार्गदर्शक सूचना शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उपअभियानाच्या सन २०१४-१५ मधील मार्गदर्शक सूचना लागू असतील, असे कळविले आहे. त्यानुसार सन २०१४-१५ प्रमाणेच सन २०१५-१६ या वर्षीसुद्धा सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांना स्वतःचे घटक निहाय दर आकारण्यास मान्यता देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय

सन २०१५-१६ या वर्षासाठी सुक्ष्म सिंचन संच उत्पादकांना स्वतःचे घटक निहाय दर आकारण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२ केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन अ.क्र.१ येथील मार्गदर्शक सूचनांवरील स्पष्टीकरणाबाबतीत केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन अ.क्र.२ येथील दिनांक १४ ऑगस्ट, २०१४ च्या पत्रातील मुद्दा क्र. २ मधील अट क्र. IV नुसार उत्पादक कंपन्यांना नोंदणी प्राधिकाऱ्याकडे त्यांची स्वतःची दरप्रणाली सादर करणे बंधनकारक राहिल व त्या नुसार त्यांना बिलिंग करण्यास अनुमती देण्यात यावी.

३ केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन अ.क्र.१ येथील मार्गदर्शक सूचनातील नमूद ठिबक सिंचन संचाच्या लॅटरल मधील अंतरानुसार सोबतच्या प्रपत्र-१ नुसार निर्धारित ५ गटासाठी दिलेली खर्च मर्यादा अनुदान अदायगीसाठी अंतिम समजण्यात यावी. तथापि, गटातील एखाद्या लॅटरल अंतराचा सुक्ष्म सिंचन संच उभारणीचा खर्च प्रपत्र - १ मधील संबंधित गटासाठी विहित केलेल्या खर्च मर्यादेपेक्षा कमी असेल, तर सुक्ष्म सिंचन संचाच्या घटकांची खात्री करून त्या रकमेवर अनुदान परिगणना करावी. तसेच एखाद्या लॅटरल अंतराचा सुक्ष्म सिंचन संच उभारणीचा खर्च प्रपत्र -१ मधील संबंधित गटासाठी विहित केलेल्या खर्च मर्यादेपेक्षा जास्त असेल तर देयकातील घटकांची खात्री करून अनुदानाची परिगणना केंद्र शासनाने संबंधित गटासाठी दिलेल्या संच उभारणीच्या खर्च मर्यादेतच करावी.

४ तुषार सिंचन संचाच्या बाबतीत सोबतच्या प्रपत्र - २ मधील क्षेत्र निहाय खर्च मर्यादेच्या अधीन राहून अनुदानाची परिगणना करावी. तथापि, ज्या ठिकाणी तुषार सिंचन संच उभारणीचा खर्च प्रपत्र-२ मधील क्षेत्रनिहाय विहित केलेल्या खर्च मर्यादेपेक्षा कमी असेल तर तुषार सिंचन संचाच्या घटकांची खात्री करून त्या रकमेवर अनुदानाची परिगणना करावी. तसेच, तुषार सिंचन संचाच्या उभारणीचा

खर्च प्रपत्र २ मधील क्षेत्रनिहाय विहित केलेल्या खर्च मर्यादेपेक्षा जास्त असेल तर अनुदानाची परिगणना प्रपत्र २ मधील क्षेत्रनिहाय विहित केलेल्या खर्च मर्यादेनुसार करावी.

५ सुक्ष्म सिंचन संच उभारणी करण्यासाठी उत्पादक कंपन्यांना राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनांतील BIS गुणवत्ता आणि विविध क्षेत्रासाठी निर्धारित केलेले घटकांचे प्रमाण (Indicative Requirements Of Materials) बंधनकारक राहिल.

६ वरील मार्गदर्शक सूचना केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांच्या अधीन राहतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५१००५१३१३५६३४०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(उ.म.मदन)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२. संचालक फलोत्पादन, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. प्रधान सचिव (ग्रामविकास), ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
४. प्रधान सचिव (ला.क्षे.वि.), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
५. प्रधान सचिव (रोहयो व जलसंधारण), ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
६. आयुक्त (सहकार), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि उद्योग विकास महामंडळ, अंधेरी, मुंबई.
८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
९. जिल्हाधिकारी (सर्व)
१०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सर्व जिल्हा परिषदा)
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, वसुंधरा पाणलोट विकास यंत्रणा, पुणे
१२. सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

१३. विभाग प्रमुख, एकात्मिक जल व्यवस्थापन, महात्मा फुले कृषि विद्यापिठ, राहुरी
१४. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१५. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
१६. सर्व प्रकल्प संचालक (आत्मा)
१७. सर्व कृषि विकास अधिकारी/सर्व उपविभागीय कृषि अधिकारी/सर्व तालुका कृषि अधिकारी/सर्व मंडळ कृषि अधिकारी
१८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१९. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षण) महाराष्ट्र -१/२ मुंबई/नागपुर
२०. संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
२१. संचालक, लेखा व कोषागार, मुंबई
२२. मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई, वाशी.
२३. उप मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण /नाशिक /पुणे
/औरंगाबाद/ अमरावती / नागपुर
२४. उपसंचालक, लेखा व कोषागारे कोकण /नाशिक /पुणे /औरंगाबाद /अमरावती
/नागपुर
२५. सर्व कार्यासने व पर्यवेक्षिय अधिकारी (कृषि) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२६. निवडनस्ती.

शासन निर्णय क्रमांक सुसियो -२११५/प्र.क्र.२८४/४-अ,
दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०१५
प्रपत्र -१

विविध लॅटरल अंतर गटासाठी केंद्रशासनाने निर्धारित केलेली क्षेत्रनिहाय ठिबक सिंचन संच उभारणी खर्च मर्यादा (रुपये)

अ.क्र.	लॅटरल अंतर गट	१ हेक्टर	२ हेक्टर	३ हेक्टर	४ हेक्टर	५ हेक्टर
१	८ मी व त्यापेक्षा जास्त	२३,५००	३८,१००	५९,०००	७४,१००	९४,२००
२	४ मी ते ८ मीटर	३३,९००	५८,१००	८९,३००	१,१३,२००	१,४२,४००
३	२ मी. ते ४ मी.	५८,४००	१,०८,०००	१,६१,८००	२,२०,६००	२,७१,५००
४	१.२ मी. ते २ मी.	८५,४००	१,६१,३००	२,४३,४००	३,३२,८००	४,१२,८००
५	१.२ मी.	१,००,०००	१,९३,५००	२,९२,१००	३,९९,४००	४,९५,४००

शासन निर्णय क्र.: सुसिंया-२११५/प्र.क्र.२८४/४-अ

दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०१५

प्रपत्र-२

**अनुदान परिगणतेसाठी तुषार सिंचन संच उभारणीची प्रति हेक्टरी खर्च मर्यादा (रुपये)
चल सिंक्रलर (पोर्टेबल)**

क्षेत्र (हे)	६३ मी.मी.	७५ मी.मी.	९० मी.मी.
०.४ हे .पर्यंत	११९३०	लागू नाही	लागू नाही
०.४० ते १.०० हे.	१९६००	२२५५२	लागू नाही
१.०० ते २.०० हे.	२८१०७	३२३०५	लागू नाही
२.०० ते ३.०० हे.	लागू नाही	लागू नाही	४२४५५
३.०० ते ४.०० हे.	लागू नाही	लागू नाही	५३६४७
४.०० ते ५.०० हे.	लागू नाही	लागू नाही	६०६३१

सेमी पर्मानेंट इरिगेशन सिस्टीम

क्षेत्र (हे)	खर्च मर्यादा (रुपये)
०.४ हे .पर्यंत	२२५५३
०.४० ते १.०० हे.	३६६००
१.०० ते २.०० हे.	६९७९१
२.०० ते ३.०० हे.	९४२०१
३.०० ते ४.०० हे.	१२०३७०
४.०० ते ५.०० हे.	१४६०२६

मिनी सिंक्रलर व मायक्रो सिंक्रलर

क्षेत्र (हे)	मायक्रो सिंक्रलर	मिनी सिंक्रलर
	अंतर ५ X ५ मी.	अंतर १० X १० मी.
०.२०	१९५६१	लागू नाही
०.४०	२९५९७	४१३५८
१.००	५८९००	८५२००
२.००	१०३५२५	१५९९९२
३.००	१४९२२४	२४२९४९
४.००	२०१५०४	३१२७०९
५.००	२५४७३५	३८३०७१

लार्ज व्हालूम सिंक्रलर इरिगेशन सिस्टीम (रेनगन)

क्षेत्र (हे)	६३ मी.मी.	७५ मी.मी.	९० मी.मी.
०.४ हे .पर्यंत	३१०००	७३०३	लागू नाही
०.४० ते १.०० हे .	लागू नाही	४७३२७	लागू नाही
१.०० ते २.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	६७२६०
२.०० ते ३.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	७७९६०
३.०० ते ४.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	८५६१४
४.०० ते ५.०० हे .	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही